

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ו אדר תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים קט | דף הכולל: ראש השנה לג.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ג עד תחילת סימן תקס"ה.
מוסר: שם עולם - כן הדבר ממש' עד 'וכל זה נכלל'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'כתיב מות וחיים ביד לשון' עד שער התשובה 'והנה מדרגות רבות'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"אתה מוכן למכור לי את הפאות שלך?" שאל הפועל את הילד אריה שכטר... | מדהים: הכלבים לא נגעו באוכל עד ששמעו את בעל הבית מברך 'שהכל' | מה היה כתוב בפתק ששלח מרן הגר"ח שליט"א למורה של בתו בביה"ס: 2101

על דא ועל הא

החרדים בחיפה מעולם לא השיבו לתוקפיהם באלימות. אבל ביה"ס 'גאולה' הפך ל'בית יעקב', בית ההסתדרות הפך ל'בית מרגלית', 'מועדון הטיסנים' הפך לכולל 'דעת יואל', במבנה תנועת 'הנוער העובד' שוכן ת"ת 'מסורת אבות', ועוד ועוד...

וגם: המעגל שנסגר בשבוע שעבר, כשאברך הגיע לרשום את ילדו לת"ת 'טהרת שלמה' השוכן במבנה ביה"ס החילוני 'קישון' בו למד בילדותו | חיים ולדר, מגזין 'במה'

מעולם לא התקומם ומעולם לא החזיר לתוקפיו באלימות. אבל בית הספר החילוני 'גאולה' הפך לתיכון 'בית יעקב', בית ההסתדרות ברחוב עקיבא הפך לבי"ס יסודי לבנות 'בית מרגלית', קן תנועת 'השומר הצעיר' בהדר הכרמל הפך לת"ת 'מורשת התורה', מבנה תנועת 'הנוער העובד' הפך לת"ת 'מסורת אבות' של חסידי גור, מועדון הטיסנים של העירייה הפך לכולל 'דעת יואל' ע"ש הגר"י קלופט זצ"ל, מועדון הריקודים של עיריית חיפה ברחוב ארלוזורוב 9 הפך לביהכנ"ס 'בני תורה', ובית הספר החילוני 'קישון' הפך לחיידר 'טהרת שלמה' של קהילת נווה שאנן. ועוד ועוד...

השבוע הגיע אברך, בעל תשובה לרשום את הילד שלו לחיידר, אצל המנהל הרב מאיר ולדר. אח שלי. גם אחד שחטף בילדותו כמו כולנו.

"אתה יודע", הוא אומר לו, "אני מכיר כאן כל פינה. שמונה שנים למדתי כאן. בתור ילד חילוני. באתי לרשום את הילד שלי". המעגל נסגר.

(במה' bama.org.il)

זיכרון ישן: חיפה של ילדותי כבר לא הייתה 'חיפה האדומה' של אבא חושי, אבל גם לא הייתה לבנה לגמרי. היינו כמה משפחות דתיות בכל רחוב, והיה בית ספר אחד: 'תורת אמת' של החינוך העצמאי שבו למדו ליטאים, ספרדים, חסידי גור, חב"דניקים וסתם לא מוגדרים. אחר כך הוקם החיידר 'זיכרון מאיר', ו'סערט ויז'ניץ' ורק בשנים האחרונות חיפה נמצאת בדרך הבטוחה לבני ברק...

כשהיינו הולכים ברחובות הדר הכרמל, לא היה מצב שלא נחטוף איזו 'זאפטה', בעיטה או אגרוף מנער חילוני שלמד בבית ספר 'גאולה' או מ'הריאלי'. במקרה הטוב זה נגמר ביריקות או קללות. על ידי הימנית ישנה צלקת גדולה ומוזרה דמוית סוגריים. במשך שנים סיפרתי לחבריי שנכוויתי מכפית רותחת. אבל האמת, שאותה התביישתי בתור ילד לספר, שזו הייתה נשיכה נוראה מנער שעבר ליד ה'מסמידים' של גור ברחוב חרמון, וכאשר ראה ילד חרדי הוא פשוט נתן לו ביס.

הציבור החרדי בחיפה כמו הציבור החרדי בכל מקום אחר,

הוא החליט לעשות מעשה טוב. הוא הכיר משפחה, אשה עם מספר ילדים, שלא היתה להם פרנסה. ואז לקח על עצמו עבודה שמונה שעות ביום, ובסוף החודש היה מעביר את המשכורת שקיבל בשלימותה, למשפחה הזאת! הסיפור הזה נמשך כבר שמונה שנים!

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, על ההכנות לפסח וכוונות הלב

בעת שהיה רואה את הנשים טורחות ויגעות בהכנות נמרצות לחג הפסח. הוא היה נושא עיניו למרום ואומר בנוסח של ה"יהי רצון" הנאמר בראש השנה בין התקיעות:
 "יהי רצון מלפניך שאלו המלאכים היוצאים מן הקשר"ק - ראשי תבות קראצון, שאבן, רייבן, קאשרען [קרצוף, שפשוף, גרוד והכשרה] - יעלו לרצון לפני כסא כבודך וימליצו טוב בעדנו".
 אולם, חשוב שנזכור: כל זה מצוין אם עובדים לשם שמים, לקיים את רצון ה'. אז נבראים מלאכים קדושים מכל פעולה! כל קשר"ק הוא גן עדן. אבל אם בגלל הקשר"ק נכנסים למתח ולעצבים - נבראים חלילה, מלאכי חבלה.

הכוונה משנה את מהות המעשה

שמעתי בשם רבי אליהו דושניצר זצ"ל שסיפר, שהכיר יהודי שהיה רחמנא ליצלן מחלל שבת בפרהסיה והפך - בסופו של תהליך - לצדיק יסוד עולם, ומעשה שהיה כך היה:
 אדם זה היה בעל בית מרקחת. פעם אחת נכנס אליו ה"חפץ חיים" זצ"ל ואמר לו: "אני מקנא בך!" וחזר שוב ואמר: "אני מקנא בך!".
 הלה התפלא מאד, ואמר: "רבי! אתה טועה. אין לך מה לקנא בי. אני מחלל שבת, מופקע מתורה וממצוות".
 אך ה"חפץ חיים" המשיך ואמר: "יש לי הרבה מאד מה לקנא בך! חכמינו ז"ל אמרו שכל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ואתה מבוקר ועד לילה מציל נפשות. אין לתאר כמה זכויות יש לך!".
 ומיד הוסיף ואמר: "רק בקשה אחת אבקש ממך: כשיהודי נכנס לבית המרקחת לקנות תרופה - תכוון לשם מצות הצלת נפש מישראל. ואם אין ברפואה זו הצלת נפש - תכוון לשם מצות חסד. ואם תשאל: 'איזה חסד אני מקיים, והרי אני גובה כסף בעבור התרופה?' דע לך, גבית הכסף אינה סתירה לקיום המצוה. גם מי שמקיים חסד צריך כסף כדי לחיות וכדי לפרנס את משפחתו. ואם תכוון לשם מצוה לא יגרע ממנה מאומה בשל כך שאתה גובה כסף לפרנסתך. המצוה נשארת במלא עוזה ותפארתה".
 אותו יהודי החל להתנהג כעצתו של ה"חפץ חיים". כל אימת שסיפק תרופה למישהו היה מהרהר בליבו: "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להציל נפשות ולגמול חסדים".

רבותי!
 ההרגל אוכל כל חלקה טובה!
 געוואלד, הפכנו לרובוטים! מנקים חדר, ועוד חדר, כמו בשנה שעברה, כמו לפני שנתיים - שלוש כמו שאמא וסבתא שלנו ניקו. הכל כרגיל, הכל טבעי, מיד אחרי פורים מתחילים לעשות פסח. אבל העיקר חסר מן הספר...
 היכן הלב? היכן הראש? היכן השמחה של מצוה? היכן החיות וההתעוררות הנדרשות מאיתנו בעת עשיית המצוה? הקב"ה רוצה מאיתנו את הלב! הוא לא רוצה ספונג'ה ובית מצוחצח, הוא רוצה שנתבונן במהותן של כל ההכנות הללו.
 על בתו הצדקנית, אמר אחד מגדולי ישראל: היא לא עשתה אף פעם בחייה ספונג'ה ביום שישי! אולם מידי יום שישי היא ניקתה את הבית לקראת בואה של שבת המלכה! מוראדיג, כמה גן עדן מונח בזה! העובד מתוך התיחסות כזאת הוא עבד ה' אמיתי!
 עם ישראל - עם קדוש הוא. מנקה, מבריק ומקצרף כל פינה, כדי לקיים את המצוה להכין בית נקי מחמץ לכבוד חג הפסח! המחשבה לא מתרכזת בצורך לתחזק את הבית, או בהנאה של מגורים בבית מצוחצח, אלא בצורך לבער כל פרור של חמץ מהבית ומהלב, לקראת חג הפסח ולכבודו.
 מה נואלו כל אותם אלו, שיחד עם עבודות הנקיון מגיעים לידי כעס, מתרגזים ומתעצבנים על ימין ועל שמאל. האם הקב"ה רוצה שנקה את החמץ מתוך כעס? בודאי שלא! אם אנחנו מנקים את הבית כדי לקיים את רצון ה' - כל נקיון הוא גן עדן, נצח נצחים! למה לאבד את כל זה בעטים של כעסים ועצבים על תינוק מסכן שהכניס פרוסה לחדר הנקי?
 האם ראינו מימינו אדם הנוטל לולב ואתרוג מתוך כעס? הרי כל אחד נוטל את ארבעת המינים בשמחה ובטוב לבב. הלא כן? אותו הדבר בדיוק בנוגע למצות ההכנה לפסח. צריך לקיים אותה בשמחה, ברוגע. להתרגז? להכנס למתח? מאן דכר שמיה! הקב"ה בודאי אינו חפץ בכך. מי שמגיע לכלל כעס - יצא שכרו בהפסדו. כתוב בהלכה שאין לזלזל בנשים שטורחות ויגעות על נקיון הבית לחג הפסח. לעיתים נדמה לנו שהן יצאו מדעתן, אך אל לנו לזלזל בהן! זוהי עבודת קודש ממש!
 חסידים ואנשי מעשה היו מזכירים ברטט ובחרדת קודש את מאמרו של סגורם של ישראל, רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל,

להם להכין את שיעורי הבית. כך היא נוהגת מידי יום ביומו. היא לא פונה לדרכה ולעיסוקיה בטרם דאגה לארוחת הערב שלהם ולעלייתם על יצועם לשנת הלילה.

לפתע נעמד אחד השומעים ואמר בקול רם: "כבוד הרב! אני לא מאמין לשני הסיפורים האלו! אני לא מאמין שיש אדם שעובד חודש שלם, ומעביר את משכורתו לאיזושהי אישה וילדים! אני גם לא מאמין שיש אישה שמטפלת מידי יום במסירות כה גדולה בילדים".

ענה לו הרב בהאי לישנא: "אני יכול לומר לך את שמו של האיש, גם את שמה של האישה, ואת הכתובת בה הם גרים. האם תרצה לשמוע?".

"כן!", השיב הלה. "הייתי רוצה מאד להכיר אנשים כאלו!". "ובכן", אמר הרב, "האיש - הוא אתה בעצמך, והאישה - היא אשתך! האם אינך יוצא מידי יום ביומו לשמונה שעות עבודה ולעיתים אף ליותר? האם בסוף החודש אינך מעביר את משכורתך בשלמותה, לטובת אשתך וילדיך? אם במחשבתך אינך מרוכז רק בעצמך, אלא אתה עובד כדי לפרנס את הילדים של הקב"ה, לעשות איתם חסד אמתי - אין כל הבדל אם הילדים הם במקרה גם הילדים שלך, או שהם ילדים של מישהו אחר!"

"אשתך, שעמלה לבשל אוכל לילדים, לקבלם בחום ובאהבה עם שובם מלימודיהם, להתעניין בשלומם ולדאוג לכל מחסורם, ערב ובוקר וצהרים - מקיימת בזה מצות חסד, מבלי שיגרע כהוא זה משלמות המצוה מחמת שאלו הם ילדיה. היא קמה בלילה להאכיל את התינוק של הקב"ה - שבמקרה הוא גם תינוק שלה - ותקבל על כך שכר.

האמור מן הדברים, שגם פעולות שגרתיות, המבוצעות על ידינו מידי יום ביומו - יכולות להיחשב למצוות עצומות ולזכות אותנו בנצח נצחים, אם אך נשכיל לעשות אותן שלא כמצוות אנשים מלומדה, אלא מתוך מחשבה שבמעשים אלו אנו מקיימים את רצון ה', וכוונתנו תהיה לשם שמים.

(מתוך הגדה של פסח יחי ראובן)

מה נאמר ומה נדבר, היהודי החל להרגיש מתיקות בכל פעולה שעשה בבית המרקחת.

יום אחד אמר לעצמו: "אולי כדאי לנסות להתפלל? אולי כדאי לנסות לקיים עוד איזושהי מצוה?...?" ואכן זכה והתקיים בו מקרא שכתוב (תהילים לד, ט): "טעמו וראו כי טוב ה'", והוא חש במתיקות וערבות התורה והמצוות, והפך לבעל תשובה גמור, צדיק יסוד עולם.

כל פעולה שאדם עושה, גם אם היא שגרתית בעבורו, מעשים שבכל יום ויום אם מכוון בה לשם שמים, לקיום רצון ה' - היא הופכת להיות מצוה גמורה, והעושה אותה יזכה בגינה לנצח נצחים.

כל קראצן הוא מצוה אם אך נצרף אליו את כונת הלב הראויה: "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להכין את הבית לכבוד חג הפסח כשהוא נקי מכל רבב של חמץ".

לרומם את הפעולות השגרתיות

השתתפתי פעם בבר בי רב דחד יומא, והאזנתי לדבריו של הרב שמחה כהן שליט"א, שסיפר שני סיפורים שהוא מכיר את גיבוריהם באופן אישי:

הסיפור הראשון - פלוני החליט לעשות מעשה טוב. הוא הכיר משפחה, אישה עם מספר ילדים שלא היתה להם פרנסה. לא יאומן כי יסופר: הוא לקח על עצמו עבודה, פועל או פקיד, כל יום, שמונה שעות ביום, ובסוף החודש היה מעביר את המשכורת שקיבל, בשלמותה, למשפחה הזאת! הסיפור הזה נמשך כבר שמונה שנים! מידי חודש בחדשו, בתחילת כל חודש, הוא נותן את המשכורת שלו למשפחה הזאת!

הסיפור השני מפליא לא פחות: הוא מכיר אישה פלונית, שמזה כמה שנים מגיעה לבית עם ילדים ומכינה להם ארוחת צהרים, ולא זו בלבד אלא כשהילדים שבים הביתה מהלימודים, לאחר שסיימו לאכול את הארוחה שהכינה להם, היא יושבת איתם ומתעניינת במה שלמדו, איך עבר עליהם היום, ועוזרת

הסיפור היומי

במהלך הביקור פנה אלי בעל החווה, שהיה גם ידיד-נעורים שלי, ואמר: "תרצה לראות משהו מעניין?" כמוזבן, הגבתי בחיוב. ואז הוציא אותי האיש לפתח החווה, שם ניצבו חמשה כלבי שמירה...

כלבים רעבים שאינם נוגעים באוכל עד שהם שומעים ברכת 'שהכל' - זה מחזה מדהים! אבל מדהים עוד יותר לראות כיצד מגלגל הקב"ה אירועים והתרחשויות על האדם כדי להחזירו בתשובה

הסיפור דלהלן סופר לנו על ידי תלמיד חכם מפורסם המתגורר בשכונת 'אור החיים', שנפגש לפני מספר שבועות עם בעל תשובה שסיפר לו כיצד קרה שהחליט להתקרב לאלוקיו.

מדהים, ממש מדהים, לשמוע כיצד מגלגל השי"ת על האדם אירועים והתרחשויות כדי להחזירו בתשובה ולהראות לו אה הדרך הנכונה שבה יילך.

את מאות העיזים, תוך שהם מסבים נזק כספי עצום.
"כשקניתי עדר חדש של עיזים והצמדתי לו כלבים חדשים, החלטתי שהפעם לא אתן לגנבים לשלוט על הכלבים ולהרעילם. חיפשתי פטנט כיצד אוכל למנוע את הכלבים מלגעת באוכל המוגש לפניהם. מה עשיתי? - אילפתי את הכלבים החדשים, שמעתה ואילך הם אינם נוגעים בשום אוכל שבעולם, עד שהם שומעים את ברכת 'שהכל נהיה בדברו'. וכיון שאין סיכוי שהגנבים שיבואו לגנוב את העיזים, יברכו אי-פעם את הברכה הזו, ממילא הכלבים לא יורעלו והעיזים לא תיגנבנה..."

"במלים אחרות: נעלתי את פיותיהם של הכלבים בקוד מסוים, שעד שלא מפענחים אותו, לא יגעו באוכל. עד כדי כך' - המשיך בעל החווה לספר לחברו - 'שפעם כאשר נסעתי לשבת לעיר אחרת, ביקשתי מהשכן שישמור על בעלי החיים שלי, וביקשתי גם שיאכיל את הכלבים. והנה, לאחר השבת, מתקשר אליי השכן ומספר לי בהתרגשות רבה שהכלבים שלי לא רצו לאכול כל השבת, והם רעבים מאוד... 'אצלי לא קרה אף פעם דבר כזה, שהכלבים יסרבו לאכול', סיפר השכן. 'אתה כבר מבין, מן הסתם, שהסיבה לכך היתה ששכחתי להשאיר לו את הקוד לפתיחת פיהם של הכלבים', סיים חברי את דבריו.

"אני", מספר בעל התשובה לת"ח, "שמעתי את הסיפור מבעל החווה, ונותרתי המום ומשתאה. בת-קול מן השמים המשיכה ללחוש באוזניי כל העת, שאפילו כלבים אינם אוכלים בלי ברכה, ואיך אתה אוכל... ולמרות שהייתי יכול 'לתרץ' את הענין בכך שבעל החווה אילף אותם, אבל הקב"ה עשה כך שהדברים ייכנסו בליבי בדרך של קל-וחומר, ולא יכולתי להשתחרר מהמחשבה שכשאני אוכל בלי ברכה, אני גרוע יותר מן הכלבים הללו!

"מה שתפס אותי יותר מכל, היתה ההגדרה הקולעת של בעל החווה, שאמר שפיותיהם של כלביו נעולים ב'קוד', ועד שלא ישחררו אה הקוד הזה הם לא יאכלו. המסקנה שפיעמה בי בשומעי את הדברים היתה, שגם אצלנו צריך להיות כך, וכמובן - הרבה יותר מזה, שלא נפתח את הפה שלנו לאכול, עד שנפצח לפני כן את הקוד שנקבע על ידי בורא-עולם, וקוד זה - הוא הברכה.

"ואז נפתחה בפניי הדרך לחזור בתשובה. שהרי כדי לברך את האלוקים, צריכים להאמין בו, ולדעת למי אנחנו מברכים". כך סיפר בעל התשובה.

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

"למרות שחונכתי בבית לא-דת", סיפר האיש, "קניאתי תמיד ביהודים שומרי המצווה כשראיתי אותם בעת שניגשו לאכול, שלא הכניסו לפיהם מאומה עד שבירכו. ראיתי בכך מוסריות רבה, וידעתי בביור שאלה שאינם עושים כך הם בעלי-תאוות, שלא מסוגלים להתגבר על תאוות האוכל שלהם, ומיד כשהם רואים מאכל, מכניסים אוהו לפיהם. אבל למרות הכל, ואף על פי שקניאתי בשומרי המצוות על ברכותיהם לפני האוכל ולאחריו, לא עוררני עדיין הדבר לחזור בתשובה שלימה.

"עד שביקרתי פעם לצרכי עבודתי אצל בעליה של חוות עיזים גדולה. בעל החווה, שהיה גם יד-נעורים שלי, פנה אליי לפתע ואמר: 'רוצה לראות משהו מעניין?'

"כמובן, הגבתי בחיוב, ואז הוציא אותי האיש אל החווה שלו, שבפתחה ניצבו חמשה כלבי שמירה. והנה, בעל החווה משליך לעבר הכלבים את מזונם, והם אינם נוגעים במזון הטרי שהוגש להם. ולא שהם לא היו רעבים. בעל החווה הקדים ואמר לי שמזה זמן רב שהכלבים לא טעמו מאומה, ועכשיו היא השעה שבה הם צריכים לאכול. אבל הכלבים אינם ניגשים לאוכל. הם מסתובבים לידו, אחוזי-רעב, הרוק כבר יוצא מפיהם, ומפני שקיבתם ריקה נביחותיהם מתגברות והולכות, אבל הם לא מתקרבים אל האוכל. פלא-פלאים.

בעל החווה, שהיה יהודי שומר מצוות, מסמן לי לראות מה יקרה עתה. הוא מחזיק בידיו כוס מים, מוציא מפיו את המלים 'ברוך אתה ה' וכו' שהכל נהיה בדברו', ואז - באחת - מתנפלים הכלבים על האוכל ובתוך שניות בולעים ומחסלים את הכל. ללמדנו את גודל הרעבון שלהם.

"הייתי המום לנוכח המראה", מספר בעל-התשובה לת"ח משכונת 'אור החיים', "ולא ידעתי כיצד לקלוט את הדברים שהתרחשו למול עיניי. ובת-קול מלחשת באוזניי - אפילו הכלבים לא אוכלים לפני שהם מברכים..."

"בעל החווה נהנה לראות את התפעלותי העצומה מהמחזה, וסיפר לי את הרקע לדבר:

"כיון שאני מתגורר ליד ישובים ערביים (החווה ממוקמת ליד רמאלה), אני מחזיק את הכלבים צמוד לחוות העיזים שלי, כדי שישמרו על בעלי החיים מפני הגנבים הערבים העושים שמות ברכושם של שכניהם היהודיים. לילה אחד הגיעו לכאן השכנים הלא-טובים שלי, והשליכו לפני הכלבים מזון שהיה מורעל ביותר. בתוך שניות פרפרו הכלבים למוות, והגנבים נטלו עמם

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

פתאום פנה אלי אחד הפועלים: "ילד, אתה מוכן למכור את הפאות שלך?". ענית לו: כן, בשמחה... אתה רוצה לקנות? "בכמה כסף?" המשיך לשאול. הרבה מאוד כסף, השבתי לו, אתה מוכן לשלם?...

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל בשיעור מיוחד על "ואל יבוש מפני המלעיגים"

תשליך אותן לאשפה, ואני אקח את הכסף, ובעוד שנה תהינה לי פאות חדשות. אבל מה שיש לי למכור לך, זה משהו שיביא לך הרבה יותר תועלת. זה דבר שלא היה לך אף פעם בחיים, אני מבטיח לך שבחיים לא היה לך את זה, ולא רק שלא היה לך את זה - אלא שגם לא ראית דבר כזה מעולם!

כולם ביקשו לדעת: "במה מדובר? מה אתה רוצה למכור?" אני המשכתי למתוח אותם, ולתאר את המוצר על שלל מעלותיו. ארבעים פועלים עמדו סביב ילד בן עשר במשך דקות ארוכות ולא חדלו לשאול בסקרנות: "נו, תגיד כבר, מה זה? מה אתה מוכר?". לאחר רבע שעה כבר לא יכולתי יותר, ועניתי בשאגה: שָׁקֵל! אני רוצה למכור לך שכל! מעולם לא ראית את זה, בחיים לא היה לך את זה, ואם היה לך, היית נראה לגמרי אחרת!

כשכולם היו המומים, אמרתי: אני בן עשר, ואתה בן ארבעים, אבל גם אתה מודה שיש לי יותר שכל ממך. אתה יודע מדוע? משום שההבדל בינינו הוא, שאתה יושב כל הזמן ודופק מסמרים בנעלים, ואלו אני לומד גמרא, רש"י תוספות. זה מכניס לראש שכל. רוצה שכל? לך לישיבה תלמד תורה ויהיה לך שכל!

כך לחמנו את מלחמתנו בגאון וקיימנו את "ואל יבוש מפני המלעיגים עליו בעבודת ה'".

נסעתי פעם לאוקראינה, ובאותו זמן לא לבשתי את בגדי החול הרגילים שלי, כי הם התלכלכו. הייתי לבוש עם קפוטה של שבת ומגבעת קטיפה ששיו לי מראה די יוצא דופן בפולין. נכנסתי לסופר, לקחתי עגלה ואספתי פירות וירקות. והנה נגשו אלי שנים ממנהלי הסופר ואמרו לי: "אתה רואה את השניים ההם? הם צוחקים עליך, אנחנו כל כך מצטערים..." הם חשבו שאולי אני לא רואה, ורצו לוודא שאראה את הלעג ואפגע.

אמרתי להם: אין בעיה, תנו להם לצחוק כמה שהם רוצים! ולאחר מכן הוספתי: היטלר, הימלר ואייכמן חשבו שהם צוחקים עלינו, ועכשיו הם באדמה ואנחנו בחוץ. תנו להם לצחוק, משום שצוחק מי שצוחק אחרון. אנחנו עוד נצחק...

צריך אומץ כדי לעמוד יהודי בודד בסופרמרקט בוורשה ולהגיד להם בפרצוף את האמת. אך כפי שכבר אמרנו, יש ללכת בראש מורם, ולא לפחד מאף אחד. זה מובא בהלכה הראשונה בשלחן ערוך. רק שיש לזכור כי ה'ביאור הלכה' מוסיף: "ולא שיתקוטט עמהם". לא להתרגש מהם, אבל גם לא להתקוטט.

(מתוך סדרת הספרים 'אריה שאג')

סיפר הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל:

בימי ילדותי התגוררתי עם הורי בעיר תל אביב. באותה תקופה היו שהציקו לילדים החרדים שהסתובבו עם פאות. רבים מחברי ילדותי לא עמדו בנסיון, חצו את הגבולות ולדאבון הלב פרקו מעליהם עול תורה ומצוות. אולם בד בבד היתה קבוצה של ילדים שהיו גאים בפאותיהם והיו נלחמים על צדקת דרכם, בבחינת 'ויגבה לבו בדרכי ה'! אחת מדרכי המלחמה היתה להשיב על לעגם של המלעיגים בחריפות ובשנינות.

יום אחד, כשהייתי ילד קטן, אולי בן עשר, עברתי ליד בית חרושת לנעלים. התקררתי לפתח והצצתי פנימה כדי להתבונן במהלך היצור. הסנדלרים היו לוקחים אמום, מלבישים עליו את יריעת העור, מותחים אותה על ידי מסמרים, ולאחר מכן תופרים את הסוליה. התבוננות זו התעדתה לסייע לי להבין מושגים הלכתיים שונים הכרוכים במלאכות הטוויה והתפירה.

פתאום פנה אלי אחד הפועלים: "ילד, האם אתה מוכן למכור את הפאות שלך?".

'מה הוא רוצה מילד בן עשר?', חשבתי לעצמי, 'האם עשיתי לו משהו רע?'. באתה תקופה התפרסמה בעתון מסוים, שכל מטרתו היתה ליצנות, תמונת שער בה נראה בחור בן שש עשרה וחצי המחזיק בפאותיו. בכותרת נאמר כי הבחור מכר את פאותיו תמורת שלשת אלפים לירות. זה היה הון! בסכום כזה ניתן היה לקנות שלשה מגרשים בבני ברק. הסיפור נתן חומר לשונאי הדת, וכל ילד עם פאות שעבר ברחוב, נשאל בלעג האם מוכן הוא למכור את פאותיו. לכן הייתי מוכן כבר לשאלה ועניתי לו: כן, בשמחה, אין לי בעיה, אתה מוכן לקנות?

"כן", הוא אמר, "כמה כסף אתה דורש עבור הפאות?"

הרבה מאוד כסף, השבתי, אתה מוכן לשלם?

"כן, כמה שאתה רוצה", עונה הפועל.

אמרתי לפועל: אני יודע שבכוונתך לקצץ לי את הפאות ולא לשלם לי פרוטה. לכן, אם ברצונך להוכיח שאתה רציני, אני רוצה שתאסוף את כל הפועלים ונעשה הסכם כתוב וחתום, כדי שאם תקצץ לי את הפאות ולא תשלם, אוכל לתבוע אותך בבית המשפט.

העסק התחיל להיות מעניין ואטרקטיבי, וכל הפועלים התאספו סביבינו.

אם אתה באמת רוצה להוציא כל כך הרבה כסף, אמרתי לו, יש לי למכור לך משהו שיביא לך הרבה יותר תועלת מאשר הפאות שלי. וכי מה תעשה עם הפאות שלי? הרי לא תדביק אותן לעצמך. אתה

ואז, בשעת לילה מאוחרת, בין מחשבה אחת לשנייה, פרצתי בבכי מעומק הלב וזעקתי חרישית במילים אלה: אמא! את כבר בשמים ויודעת את האמת, מחר יום רביעי - אל תתני שירדימו אותי...

מדוע פניתי לאמי ע"ה? ומה הקשר ליום רביעי? - הנה ההסבר... | סיפור מרטיט מכלי ראשון על כוחה של מצוות כיבוד אב ואם

וזעקתי חרישית במילים אלה: "אמא! אמא! (עליה השלום), את כבר בשמים, יודעת את האמת, מחר יום רביעי, אל תתני שירדימו אותי, ביום רביעי, אל תתני... את לא תתני!... ואז נרדמתי, או התעלפתי, לא ברור...

מה היה פשר פנייתי אל אמי, ומה היה הקשר ליום רביעי? - הנה ההסבר.

אמי עליה השלום היתה ידועת חולי, מאז שאנחנו הילדים זוכרים אותה. היא עברה לא עלינו שיתוק ילדים, ולעת בגרותה היתה מוגבלת. כולנו נישאנו ברוך השם והלכנו איש איש לדרך ולעירו, אבל את אמא לא הזנחנו! היא היתה זקוקה לנו. מאז נישואיי התגוררתי בבית שמש, ואמא עליה השלום גרה עם אבינו שליט"א במודיעין עלית. עשינו תורנות בין האחים והאחיות, מתי יילך כל אחד להיות לצידה ולסעוד אותה.

אני קיבלתי את יום רביעי. במשך כ-20 שנה, מאז נישואיי ועד יום פטירתה, הייתי קם כל יום רביעי בבוקר ונוסע לאמא, מבית שמש למודיעין עלית, ונמצא איתה במשך כל היום כולו. קונה לה את מה שהיא צריכה, יוצא איתה לטיול, כולל עזרה והתארגנות ליציאה-לטיול, שלא היתה פשוטה כלל וכלל. הייתי מסב איתה לסעודה, משוחח עימה, מנעים את זמנה, ומשתדל לדאוג לצרכיה. יום שלם. פעם בשבוע. שבוע אחרי שבוע. לא שנה ולא שנתיים. 20 שנה - ביום רביעי.

אתה מבין שקביעות כזו זה אומר לא לוותר בשום מצב; לא כשקשה לך בבית, לא כשאתה עצמך מרגיש לא טוב, לא כשקמת על צד ימין ולא כשקמת על צד שמאל, ולא כשילדיך צריכים אותך ולא כשפרנסתך מציקה לך. בכל מצב בכל תנאי. בכל מזג אוויר. בכל מצב-רוח. אתה קם ונוסע. ותמיד ביום רביעי.

זה מה שצף ועלה במחשבותיי באותו לילה שבין שלישי לרביעי. וזה מה שפרץ אצלי את סכר הדמעות וגרם לי לפנות בצורה ישירה לאבי הרחום-והחנן, שאחת ממידותיו היא לשלם מידה כנגד מידה, ולבקש שאמא תהיה מליצת-יושר עבורי. היא יכולה להעיד שהכל אמת. היא קיבלה את פני כל יום רביעי. אף פעם לא אכזבתי. והיום - יום רביעי! היום של כיבוד-אם שלי! ביום הזה ירדימו אותי?

והקב"ה שמע את תפילתי, ובזכות המצווה החזירני לחיים. בהמשך הלילה נכנס רופא לעקוב אחרי המדדים המסוכנים שלי, ובא לוודא שלא הגיע חלילה רגע קריטי. להפתעתו, הוא מבחין בהתייצבות משמעותית במצב, והוא לא הסתיר את השתוממותו.

הסיפור שלפנינו מדויק בכל הפרטים, אלא שהאיש - המספר את כל הפרטים בגוף ראשון - אינו מוכן שיפרסמו את שמו. וכך הוא מספר, מילה במילה:

בגל הראשון של הקורונה, חליתי במחלה. בימים הראשונים הסתדרתי בבית די טוב. אבל אז התחילו קשיי נשימה. הגיעו אנשי מד"א, הם מדדו את הסיטורציה ואחרי התייעצות הוחלט שצריך להעביר אותי בדחיפות לבית חולים ולחבר אותי לחמצן.

לא אלאה אתכם בתיאורים, איך טולטלתי מבית חולים אחד למשנהו, בגלל העומס, ואיך לילה שלם לא ניגשו אלי בכלל במיון... אושפזתי, וקיבלתי כמובן טיפול מקצועי. אך אף על פי כן מצב נשימתי הלך והדרדר. נאסר עלי לדבר אפילו מילה, כוחותיי עזבוני, והרופאים הסבירו שהגוף נלחם לנשום וזה מחסל את כל הכוחות. אמנם עדיין העירנות התישה אותי, הסיטורציה ירדה, למרות הגברת החמצן והרופאים המליצו על הנשמה, כלומר בהרדמה.

זה היה ביום שלישי בשבוע, שעת לילה. רופאי בית החולים התייצבו ליד מיטתי ואמרו לי לחתום על הסכמה להרדמה ולהנשמה. התנגדתי בכל כוחותיי הדלים. למה התנגדתי? כי ראיתי סביבי יותר מדי דברים. ראיתי אנשים שהיו במצב דומה לשלי, עצמאים וחיוניים, אך כאשר הם התחברו להנשמה ולהרדמה - הרי שבתוך כמה ימים נפטרו, לא-עלינו. לא כולם כמובן. הרוב עוברים את זה בשלום. אבל די היה לי במה שראיתי אצל אנשים, שהיו מלאי חיות ורעננות, שהספקתי לשוחח עימם וליצור עימם קשר, ובהתדרדרות מפתיעה הובלו למנוחות. והם שכבו במיטות סמוכות לידי. והרי גם אני-עצמי, עד אתמול-שלשום עוד הסתובבתי במחלקה ועזרתיה להם בפעולות פשוטות כמו הנחת תפילין וכיו"ב, עד שהם הורדמו. אז עכשיו הגיע תוריי? חלילה זה הסוף? לא מסכים!

הרופאים ראו את התנגדותי, ואמרו לי - "אנחנו נותנים לך דחיה עד מחר בבוקר, נאפשר לך לעבור את הלילה הנוכחי, וגם זה במעקב זהיר, אבל מחר בבוקר אתה חייב לחתום! המצב לא יכול להימשך כך יותר". בינינו, הם צדקו. התקשיתי מאוד בנשימה גם עם החמצן. אמנם לא ראיתי בעיניים את מלאך המוות, אבל הרגשתי אותו...

הם הלכו, ואני נשארתי עם עצמי ועם מחשבותיי. חשבתי שזה הולך לקראת הסוף. לא האמנתי שאשרוד את ההנשמה במצבי. הגעתי כבר לבית החולים עם סיפורי רקע. מה שקורים היום 'חולה בסיכון'. ואז ברגע האחרון, בשעת לילה מאוחרת, בין מחשבה אחת לשנייה, פרצתי בבכי נורא מעומק הלב, התפללתי בכל כוחותיי,

לא הרדימו אותי באותו יום רביעי. וגם לא ביום חמישי. וגם לא בכלל. ברוך השם שהחזירני לחיים. כה יתן השם וכה יוסיף בריאות איתנה לי ולכל עם ישראל.

מי אומר שקל להיות יהודי? לפעמים צריכים לקיים מצוות כיבוד-אם בהידור במשך 20 שנה תמימות כדי להינצל מקורונה אחת.

(פורסם במדור 'פנטט רשום' ב'המודיע', הובא ב'קול ברמה' - בטאונה של רמת אלחנן)

בבוקר הגיעו רופאים נוספים, וכשבדקו את הסיטורציה - פרצו בקריאת הפתעה - מה קרה כאן? הסיטורציה שלך זינקה, נצחת את הקורונה... אתה לא צריך הנשמה!
ואני ידעתי שלא אני ניצחתי, אלא זכות המצווה היתה זו שנצחה בס"ד את המצב הקשה שבו הייתי שרוי. הסיטורציה עלתה ועלתה, ונשארה יציבה, וגם כשהחלישו את עוצמת החמצן, הצלחתי לנשום בכוחות עצמי. בתחילה היה מדובר שאזדקק לחמצן לאורך חודשים, וראה זה פלא שכעבור כמה ימים, כבר התפנית למלונית קורונה, עם ניסיון להיגמל מהחמצן, ניסיון שהצלח בס"ד.

יהלומים מגדולי ישראל

רבינו שליט"א לקח פיסת נייר וכתב: "נא לתת לבתי את הציונים שמגיע לה ולא להחניף לה כלל וכלל". הוא קיפל את הפתק ואמר לבתו להכניס אותו לכיס ולא להוציאו עד שתתן אותו למורה...

הרה"ג רבי גדליה הוניסברג שליט"א בצרור סיפורים נפלאים על מדת האמת של גדולי ישראל | 'בקודש פנימה' - מגזין 'במה'

למחוק".

הוסיף על כך רבי ישעיה אפשטיין שליט"א שרבינו שליט"א אמר לו: "תדע לך שאומרים דברים על נפטר והם לא נכונים זה מזיק לנשמה שלו".

אמר לי בנו, הגאון רבי יצחק שאול שליט"א, כי כל ימיו של רבינו שליט"א אפשר לראות את הזהירות הנוראה משקר ומחנופה, רבינו כל כך לא מגזים בתארים, לבחור הוא כותב 'מר', לאדם נשוי הוא כותב 'ר', כל כך מתרחק מדברי חנופה וכתובת דברים שאינם נכונים, מידת האמת ממש נר לרגליו.

בעניין זה סיפר נכדו נאמן ביתו הרה"ג ר' יעקב ישראל שליט"א, כי יום אחד נכנס למעונו של רבינו שליט"א אדם נכבד מאוד, ידוע ומפורסם בציבור והציגו אותו כאדם חשוב בפני רבינו שליט"א. תוך כדי דיבור אמר רבינו: "כל יהודי הוא יהודי חשוב".

"לא להחניף כלל וכלל"

סיפרה לי הרבנית הצדקת מרת בת שבע קניבסקי ע"ה: יום אחד חזרה אחת מהבנות מבית הספר, כשהייתה בכיתה ג', עם פתק מהמורה בו היא כתבה: היות והילדה מצטיינת בכל הלימודים אבל היא שקטה ולא מספיק מתערבת, איך לתת לה ציונים בתעודה?

הרבנית סיפרה שהיא לא יודעת מה קרה פתאום, אבל רבינו שליט"א ראה את הפתק, לקח פיסת נייר שהייתה לידו וכתב: "נא לתת לבתי את הציונים שמגיע לה ולא להחניף לה כלל וכלל". הוא קיפל את הפתק ואמר לבתו להכניס לכיס ולא להוציא את הפתק עד שתביא אותו למורה.

הרבנית אמרה לי שהרגישה הרגשה לא טובה, מכיוון שרבינו

מעשה מדהים סיפר לי הרה"ג רבי ישעיה אפשטיין שליט"א, כפי ששמע מרבינו רבן של ישראל שליט"א. מרן שליט"א סיפר, שכאשר הכינו נוסח מצבה של תלמיד חכם מופלג וצדיק עובד ד' שחלה ונפטר בגיל צעיר רח"ל, היה כתוב שם 'הצדיק', והראו את הנוסח לאביו, מרן הסטייפלער זיע"א. אמר מרן הסטייפלער: "אנחנו יודעים מי זה צדיק? אנחנו יודעים מה נקרא צדיק?" הוא לא הסכים לנוסח ומחק את המילה 'צדיק'.

"דברים לא נכונים מזיקים לנשמה"

כאשר שמע את הסיפור הגאון רבי יצחק שאול קניבסקי שליט"א, הוסיף מעשה נפלא: על המצבה של ציון מרן החזון איש זיע"א כתוב: "מרן הגאון החסיד". כשנפטר מרן הסטייפלער זיע"א הכינו נוסח למצבה וגם שם כתבו: "מרן הגאון החסיד". הביאו את הנוסח בפני בנו יבלחט"א רבינו שליט"א, אשר הורה למחוק את המילה "החסיד". שאלו את רבינו שליט"א מדוע למחוק? השיב: "אבא יקפיד שכתבו עליו כמו על החזון איש, הוא לא ירצה את זה". יש עוד סיפור מאוד מעניין על צדיק גדול מאוד מתמיד עצום שלאחר שנפטר הביאו את הנוסח שהכינו לכתוב על המצבה שלו בפני מרן הסטייפלער זיע"א, ובתחילתו היה כתוב: "לא פסיק פומיה מגירסיה". הוא באמת היה מתמיד גדול מאוד באופן נפלא. שאל מרן הסטייפלער זיע"א: "המודיע הוא היה קורא?" באותם ימים טרם הוקם "יתד נאמן". אמרו למרן זצוק"ל: "כן". הסטייפלער מחק את המילים הללו ואמר: "איך אפשר לכתוב לא פסיק פומיה מגירסיה?" הוא לא היה מוכן.

פעם הביא מישהו לרבינו שליט"א נוסח למצבה שהכינו על בן משפחתם. רבינו שליט"א הביט ואמר: "מדי הרבה שורות.

את הנוסח בפני רבן של ישראל מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל, הוא תפס את ידו של רבי נחמיה, שהיה מאוד קרוב אליו, ואמר לו: "אתה יודע מה זה צדיק! אתה יודע מה זה צדיק! ח"ו, אביך ודאי היה צדיק!! אתה יודע מה זה לכתוב צדיק! תשמע בקולי, תמחק את זה..."

אצל מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל היו מעשים כאלה בלי סוף, אפשר לכתוב על כך שעות על גבי שעות. אני נזכר כמו עכשיו במעשה שהיה עם נוסח שהביאו בפניו על אדם שנפטר, ובאחד התארים נכתב שהיה בעל "מסירות נפש". מרן זצוק"ל נודעק ואמר: "מסירות נפש? מסירות נפש זה אברהם אבינו! לכתוב על אדם בדורנו מסירות נפש? היום זה רק מסירת 'מותרות'..." רבינו זצוק"ל לא הסכים לחתום על המכתב הנ"ל עד שמחקו את המילים הללו.

יש בכך מעט ללמד אותנו בגדר 'לשבר את האוזן' על מידת האמת של גדולי ישראל והלוואי שנזכה להידבק בזה. הביא לדפוס: הרב ישראל קוטלר

(במה' bama.org.il)

שליט"א רשם את הדברים בלא הקדמה לכבוד המורה וכו' כפי שהיא הייתה רושמת. אגב, המורה הזו הייתה אשתו של הגאון רבי יוסף פרידלנדר זצ"ל, אחיו של מרן הגאון רבי חיים פרידלנדר זצ"ל.

בהזדמנות הראשונה שפגשה את המורה, ניגשה אליה הרבנית להתנצל על הפתק. אמרה לה המורה: "הפתק שקיבלתי והכי נהייתי ממנו, היה הפתק הזה שראיתי כמה מידת אמת יש בו". אחרי שנפטרה המורה ע"ה, סיפרו ילדיה שהיא שמרה את הפתק הזה אצלה עד סוף ימיה, היא כה נהנתה ממנו ואמרה שלא קיבלה מעולם פתק עם כזו מידת האמת.

"היום יש בכלל מסירות נפש?!"

נחתום במעשה שמתקשר עם מרן הגר"ח פרידלנדר זצ"ל לגבי נוסח המצבה שלו, אשר בעניין זה התחלנו את המאמר המיוחד העוסק במידת האמת. סיפר לי הגאון רבי נחמיה פרידלנדר שליט"א, שכאשר הכינו את נוסח המצבה של אביו מרן הגאון רבי חיים פרידלנדר זצוק"ל, היה כתוב 'הצדיק'. הביאו

סגולות וישועות

בעלת הבית התרגשה עד עמקי נשמתה והרעיפה ברכות על ראשו של אחיינה, ולא נרגעה עד שאמרה לו: "אתה הבאת לנו 'מזונות' לשבת - בשכר זה אכין 'מזונות' לווארט שלך שיתקיים בתוך שבוע!"...

כוחה של גמילות חסדים: הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מספר על מאורע נפלא שהתרחש לפני כשלושה שבועות

לבית בזמן שהם היו עסוקים בהלווייה ובהקבורה, וטרם להכינו כדבעי, ואף הוסיף להביא גם מיני מאפה לכל יחסר המזג מלענג את השבת.

התרגשה בעלת הבית עד עמקי נשמתה והרעיפה ברכות על ראשו, ולא נרגעה עד שאמרה לו: "אתה הבאת לנו 'מזונות' לשבת, בשכר זה אכין לך 'מזונות' לווארט שלך שיתקיים בתוך שבוע!"... למותר לציין שלא עמדה אז שום הצעת שידוך על הפרק... אמנם היתה הצעה נושנה שכבר הציעו לפני כשנה אך הצד השני מיאן בדבר מחמת סיבה כלשהי, והנה, לא עברה מחצית השעה מאז ברכתה הנרגשת של הדודה, ולפתע התקשר אבי המדוברת לשדכן ואמר לו שבירר היום שוב לעומק בשבע בדיקות חקירות ודרישות, ונודע לו כי אותה סיבת העיכוב 'לא היתה ולא נבראה', וברצונו 'להתקדם'.

ואכן ביום שלישי פר' תצוה י"א באדר נגמר הדבר בכי טוב ובמזל טוב! והראו מן השמים מה גדול כוחה של גמילות חסדים לעורר רחמי שמים על האיש המיטיב לאחרים.

(באר הפרשה)

מעשה נפלא התרחש לפני כשלושה שבועות, בעש"ק פר' תרומה ז' באדר. באותו יום נפטרה בעיה"ק ירושלים אשה גדולה וחשובה ע"ה. בנה ר' שמעון שליט"א עמד סמוך למיטתה כבר כל הלילה ועד לשעה 11:00 בה השיבה את נשמתה ליוצרה, ואילו ב"ב (של ר' שמעון) הלכה להיות בבית חמיה להכין את הבית לכבוד שב"ק.

תיכף לאחר יציאת נשמה הזדרזו בסידור הלווייה והקבורה וסעודת ההבראה, ור' שמעון חזר עם ב"ב אל ביתם כשעה לפני כניסת השבת, בידיעה שעליהם להתחיל 'להעמיד' שבת...

והנה בכניסתם אל הבית אורו עיניהם לראות בית נקי ומצוחצח, כל מאכלי השבת עומדים ומוכנים להניחם על הכירה הגרופה והקטומה (פלטה), ואף לא חסרו מיני מאפה משובחים... לא הגיעו 'מלאכים' להכין להם את ה'שבת', אלא אחות האשה ובעלה, כששמעו על ה'פטירה' והבינו שגיסם לא יספיק להתכונן לשבת, לקחו את כל התבשילים, בשר ודגים וכל מטעמים שהכינו ושלחו אותם לבית האבל, ולא זו בלבד, אלא שבנם הבחור החשוב הי"ו, שכבר הגיע מזה זמן רב לפרק 'האיש מקדש', נכנס

האם מותר לאדם לשתוק מול דברי גנאי שמטיחים בו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

זה, כי אולי חסר איזה פרט בסיפור, שעל ידו ישתנה כל הענין. אלא יכנס הדבר באוזניהם רק לענין זה שיחקרו אם אמת בדבריו, כדי שיוכלו לסייע לשמעון.

בסעיף ב' מוסיף ה'חפץ חיים', כי גם כאשר המספר אומר את דברי הגנות בפניו של האדם שעליו נסובים הדברים, והלה שותק, בכל זאת אסור להאמין. כי אין בכך שום ראייה שהדבר אמת. אפילו אם הוא אדם שלעולם אינו שותק כאשר מכלימים אותו בפניו - בכל זאת, אולי התגבר עתה על טבעו והחליט שלא לענות, מחמת כל מיני סיבות - או שחפץ להבליג, או שמשער שלא יאמינו להכחשותיו, ועוד.

בביאורים ומוספים מביאים בשם האחרונים סיבות נוספות שעשויות לגרום לאדם לשתוק מול דברי גנאי שמטיחים בו: א) לעיתים כדי לדחות את האשמה מעליו יאלץ להטילה על האשם האמיתי, ובאופנים מסוימים אסור לו לעשות כן. ב) פעמים שמתבייש להראות שהוא זקוק בכלל להשיב לדברי הגנאי שמטיח בו אותו אדם, וסמוך ובטוח שאף אחד מן השומעים לא יסבור שיש דברים בגו, ולפיכך בוחר להתעלם ממנו ואינו משיב כלל לדבריו.

אמנם, כאשר האדם יודע שיאמינו לו אם יכחיש, וכן אין לו סיבה אחרת לשתוק, יש שכתבו כי חובה עליו להכחיש כדי לנקות עצמו מן החשד, משום 'והייתם נקיים מה' ומישראל'. ובפרט אם הוא תלמיד חכם, שאם יסברו משתיקתו שהוא מודה בדברים, יהיה בכך חילול ה'.

היום מתחילים בלימוד כלל ז' מהלכות לשון הרע, העוסק באיסור קבלת לשון הרע באופנים שונים שבהם קיימת לכאורה סיבה להאמין לדברים.

בסעיף א' כותב ה'חפץ חיים', כי גם אם המספר אומר את הדברים בפרסום, לפני מספר אנשים, אסור לקבל את הדבר כאמת - "רק יש להשומעים לחוש לזה ולחקור את הדבר, ואם יתברר להם שהדבר אמת, יוכיחוהו על זה".

כפי ששמע מלשוננו, כל ההיתר 'לחוש' ללשון הרע, הוא רק במקרה שהדבר נוגע לשומע למעשה, ותהיה לו תועלת מכך. כך גם לגבי ההיתר לברר את הדבר ולחקור - מדגישים בביאורים ומוספים - כל זאת הוא רק אם יש תועלת בבירור הענין, וכמו שסיים כאן - שאם יתברר שהוא אמת יוכיחוהו על זה. אבל אם אין בכך שום תועלת, אסור לו לברר ולחקור אם דברי הגנאי נכונים.

עוד מדגישים בביאורים ומוספים, על פי דברי ה'חפץ חיים', כי האיסור לקבל את הדברים כאמת הוא גם במקרה שהמספר הוא אדם כשר ונאמן, ומספר את הדברים בהיתר לתועלת - כגון שמספר בפני שלושה או יותר על כך שראובן גזל או הזיק את שמעון, כדי לעזור לשמעון ששייב לו ראובן את הגזלה, או שישלם לו על הנזק שעשה לו, שהדין הוא שמותר לו לספר זאת כדי להציל עשוק מיד עושקו. ואמנם אין לשומעים לחשוך את המספר בשקר, כי לא מצוי שאדם כשר יספר דבר שקר גמור ברבים - מכל מקום אסור להם לעת עתה להכריעו לגנאי מחמת

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מה היתה תשובתו של הבריסקער רב על אי הבנה לקשר בין תכלת לכסא הכבוד?

פסחים דף קט

ונשים בבגדי צבעונין

וברחמים, מ"מ בעיני בשר פעמים שנראים הטובות והחסדים כעונשים וייסורים, על כן בימי הרגל אנו מייחלים ומבקשים שישמחנו הקב"ה בבגדי צבעונין, בחסדים גלויים ונראים לעיני בשר ולא בטובות מכוסות ונעלמות, אלא בבגדי צבעונין, בטובות וחסדים הנראים לעיני בשר.

(מרגליות הש"ס)

בספר "עלי ורדים" מובא, שפעם שאל איזה "חכם" את מרן הרב מברסק זצ"ל על דברי הגמרא האומרת שכשאדם רואה את הציצית הוא נזכר ברבש"ע, והקשה שאינו מבין את השייכות ואינו רואה דמיון בין הדברים.

ענה לו הרב מברסק, שחז"ל אומרים (ע"ז כ:): שאסור להסתכל בבגדי צבעונין של אשה כדי שלא יבוא לידי הרהורי עבירה. "האם את זה אתה כן מבין?" - שאלו. "כן", ענה ה"חכם".

"ובכן, הראש שלך תקין, הבעיה היא לא בחוסר הבנה, אלא היכן הראש מונח... אם היית שקוע ביראת שמים היית מבין גם את הקשר בין תכלת לכסא הכבוד".

סיפר האדמו"ר מטאלנא שליט"א [גיסו של המשגיח הגה"צ ר' אורי ויסבלום שליט"א] מעשה שזכה לשמוע ממור"ח הרה"צ רבי יעקב יצחק ויסבלום זצ"ל, וכך סיפר: בצעירותו התייתם מהוריו וגדל בבית דודו הרה"צ ר' נפתלי אשכנזי זצ"ל, אדמו"ר מסטאניסלב, שהיה אחד מחשובי ה"יושבים" בבעלזא. בעת שנהיה בר מצוה לקחו דודו אל הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זיע"א, והרה"ק מבעלזא זיע"א קירבו מאד בשל יחוסו שהיה בן אחר בן להרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א, ובשל יתמותו מהוריו.

היה זה קודם יו"ט, בשבת אחה"צ למד הרה"ק מבעלזא זיע"א את דברי הגמרא בפסחים (קט). שחייב אדם לשמח בנוי ובני ביתו ברגל וכו' ונשים במאי, תני רב יוסף בבבל בבגדי צבעונין. נאנח הרה"ק מבעלזא ואמר: הנה מובא שכנסת ישראל היא האשה של הקב"ה, ועתה בעת שמגיע ימי הרגל, על בעלה לשמחה בבגדי צבעונין, ומה עניינם של בגדי צבעונין, שהם בגדים יפים ומשובבים נפש, שהעין מתפעלת ונהנית מהם, ומה אנו מבקשים שהקב"ה ישמח את כנסת ישראל בבגדי צבעונין? אלא, שאף שכל מעשי הקב"ה עם הברואים הם בחסד

התנצלות

ביום א' השבוע פורסם ב'הפותר' סיפורו האישי של בן דודי הי"ו עם ה'פני מנחם' מגור זי"ע, שנשלח למערכת על ידי ברצוני להתנצל בזאת בפניו על פרסום הדברים ללא קבלת רשותו, ובפרט שהנ"ל העמידני על כמה וכמה פרטים שלא היו מדויקים כלל, ומה עוד שישנם פרטים חשובים נוספים בסיפור השמורים עדיין בליבו ולא סיפרם לאיש. רצונו של אדם זהו כבודו, ואני מתנצל בפניו.

מאיר וסרצוג, חיפה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק** שליט"א
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 29

הרב **חיים שמרלר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 25/26

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 21

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרקר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 22

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 23/24

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 131

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 28

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מי שהתעורר משנתו לפני עלות השחר - האם רשאי לאכול ולשתות?

וכמו כן, בליל תענית, אם יקשה עליו לצום ללא אכילה לפני עלות השחר, רשאי לאכול; אולם, הרוצה לאכול ולשתות בליל תענית לאחר שכבר סעד את ארוחת הערב וישן שינת קבע - לדעת השולחן ערוך, עליו להתנות זאת לפני השינה. ולדעת הרמ"א, לשתיה אין צורך בתנאי, כיון שבני אדם בדרך כלל צמאים לאחר השינה, והרי זה כאילו התנה שיוכל לשתות.

[שו"ע תקסד, א, ומשנ"ב ד-ה; וראה שעה"צ ג; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ו'6, בהרחבה ע"פ המקור]

החל ממחצית השעה לפני עלות השחר אסור להתחיל בסעודת 'קבע' (ראה במקורות), מחשש שיימשך בסעודה עד לאחר זמן קריאת שמע של שחרית. ואיסור זה הוא אף בליל תענית, למרות שאין חשש שיאכל לאחר עלות השחר.

ועל פי הזוהר הקדוש, לאחר השינה, אף אם קם בחצות הלילה, אסור לאכול מאומה, עד לאחר תפילת שחרית; אך יתכן ששתייה מותרת. ורצוי להחמיר כדברי הזוהר, אך אם האכילה נצרכת כדי לחזק את הגוף, או כדי למנוע ביטול תורה - רשאי לאכול.

האם צריך להתנות לפני השינה בליל תענית שיוכלו לשתות לפני עלות השחר?

בסעודה זו הרי זה נחשב כאילו התנה שיוכל לאכול. ועוד בנוגע לתנאי זה: יש שכתבו, שלא ניתן להתנות תנאי אחד למספר תעניות, אלא צריך להתנות בכל ליל תענית מחדש. יש שכתבו, שבתענית ציבור צריך להתנות דווקא באמירה; וכתבו עוד, שמי שבירך 'המפיל' ב'שם ומלכות' בליל תענית ציבור, ונזכר שלא התנה שיהיה רשאי לאכול ולשתות לאחר השינה - רשאי להפסיק בין הברכה לשינה כדי להתנות.

[משנ"ב תקסד, ו; ביאורים ומוספים דרשו, 3-5]

כאמור, נחלקו השולחן ערוך והרמ"א אם בליל תענית צריך להתנות לפני השינה שיוכל לשתות לאחר קימתו מהשינה, לפני עלות השחר. וכתבו הפוסקים, שרצוי להחמיר כדעת השולחן ערוך, ולהתנות; אך הרגיל לשתות לאחר השינה, אינו צריך להתנות.

ובדומה לכך, יש שכתבו, שהרגיל לאכול סעודת 'מלוה מלכה', ושכח לאכול סעודה זו בליל תענית שחל במוצאי שבת, והתעורר לפני עלות השחר, רשאי לאכול את הסעודה, כיון שמחמת רגילותו

אדם שנודר שאם לא יסע לטיול במצפה רמון יתן מאתיים ש"ח לצדקה - האם הנדר חל?

או לקיום מצוה; וכן אם נדר שאם יפא ממחלתו, וכדומה, או שאם יצליח בדרך שהולך בה וכדומה, יתן צדקה או יצום - לכל הדעות אין הנדר נחשב כאסמכתא, משום שרצונו להימנע מעבירה, או לקיים את המצוה, וכן רצונו בריפוי או בהצלחה, מחזקים את דעתו בשעה שנודר, ויש לו 'גמירות דעת' לצום או לתת את הסכום לצדקה.

[שו"ע תקסב, יג, משנ"ב נא-נו, ושעה"צ מז]

יש אומרים, שהנודר שאם יעשה או ימנע מעשיית מעשה מסוים, יצום יום אחד, או יתן סכום מסוים לצדקה - הנדר אינו חל, משום שהוא נחשב כ'אסמכתא', כלומר שדעתו 'סומכת' על כך שבודאי יעשה או לא יעשה את הדבר ההוא, ולכן נדר, אבל אין לו 'גמירות דעת' המספיקה לתוקפו של נדר, (ראה במקורות). אך לדעת פוסקים רבים, אין הנדר נחשב לאסמכתא, וצריך לקיימו; ויש להחמיר כדעתם. ברם, אם המעשה המסוים שעליו נדר נוגע להימנעות מעבירה,

* צום למשך מספר שעות, ניתן לקבלו בסמוך לתחילתו, ואין צורך לקבלו ביום שלפניו; ויש אומרים, שאף צום כזה צריך לקבלו ביום שלפניו. צום זה, מכונה 'תענית שעות', ואינו נחשב כ'תענית' - לענין אמירת 'עננו' - אלא כאשר הצום נמשך בפועל לאורך יום שלם, וכגון שלא אכל ולא שתה כמחצית היום ללא כוונה לצום, ולאחר מכן קיבל על עצמו תענית שעות עד לסוף היום. * כאשר ראשי הציבור גוזרים על הציבור תענית ביום מסוים, כפי שהיה מקובל בדורות עברו כשאיננו מאורעות קשים רח"ל - חובה על כל אחד לצום אף במקרה שלא קיבל בעצמו את התענית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

הנוסע לבית הוריו לחג - האם צריך לקחת עמו את כל בגדי הילדים שבבית?

לכבסם, אינו חייב לעשות זאת כדי להימנע מכביסה בחול המועד, אלא אם כן הוא מתעתד בלאו הכי לרכוש עבורם בגדים נוספים. והנוסע עם ילדיו למשך ימי החג למקום אחר, כגון לבית הוריו - יש אומרים שצריך לקחת עמו את כל בגדי הילדים שברשותו, כדי למעט בכביסה; ויש אומרים שאם הדבר כרוך בטירחה רבה, אינו מחויב בכך.

[שו"ע תקלד, א, משנ"ב ז ריא; ביאורים ומוספים דרשו, 9, 10 ר"ז]

בגדי ילדים שמתלכלכים תדיר, מותר לכבסם בחול המועד, כאשר התלכלכו באופן שאדם בוש ללבושם ברבים. ונחלקו הפוסקים בנוגע לגיל הקטן שאליו מתייחס דין זה; ויש שכתב שהדבר תלוי בכל ילד כפי ענינו, אם מתלכלך תדיר או לא. ובזמננו, שמכבסים במכונה, מותר להכניס למכונה איזו כמות שירצה מבגדי הילדים המותרים בכביסה, אבל אסור לצרף בגדי מבוגרים שאינם מותרים בכביסה. ואף מי שיש באפשרותו לרכוש בגדים נוספים לילדים במקום

הלוח היומי

כ"ז באדר | רבי אברהם חיים ב"ר מרדכי דוד ברים זצ"ל, ר"י אהל יעקב ומשכן יוסף ובעל מרבה חיים

יארצייט:

תרל"ט: הרה"ק רבי ישעיהו בהג"ר משה שור זצ"ל אב"ד יאסי בעל 'כליל תפארת'
תרצ"ז: הרה"ק רבי שלום בהרה"ק רבי יעקב משה מקאמארנא זצ"ל
תרנ"א: רבי דוד אברהם משה ב"ר שמואל סגל קרוי זצ"ל, מאונגוואר, בעל נפש אדם.
תרפ"ב: רבי משה נחום ב"ר מאיר ולנשטיין זצ"ל, ראב"ד פרושים בי-ם.
תשס"ב: רבי אברהם חיים ב"ר מרדכי דוד ברים זצ"ל, ר"י אהל יעקב ומשכן יוסף ובעל מרבה חיים.
תשע"ז: רבי משה ב"ר דוד סאקס (סוקובסקי) זצ"ל, אב"ד ק. יראים מטרסדורף י-ם.

הוא יקבע לך מי אתה?

מרן הג"ר ניסים קרליץ אמר: מה זה כבוד? אנשים חושבים שאם מיישהו ישבח אותם ויאמר עליהם שיש בהם מעלה כזו או אחרת, זה יעשה להם טוב.

אבל האמת שזה ממש בזיון, האם הוא זה שיקבע לי איך אני מרגיש?! הרי אם כך אני תלוי באחרים... מושג הכבוד נברא כדי לדעת איך לכבד את השני.

(הליכות שני - מהגר"נ קרליץ - אבות פ"ו, ט)

נשתדל שלא להתרגש מאדם האם הוא כיבד אותנו או לא, או האם מעשינו מוצאים חן בעיניו, ונזכור שהאישיות האמיתית שלנו אינה תלויה בדעתם של אחרים.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il